

28ste zondag door jaar C

Lc. 17, 11-19

De meeste preken zullen vandaag waarschijnlijk over de dankbaarheid gaan: dat het een mens siert, en dat het een deugd is die iedere christen moet beoefenen. En dat klopt nog ook. Maar ge kunt u afvragen of dat de kern is van dit Evangelie. Moest God mens worden om ons iets te komen meedelen dat iedere rechtgeaarde mens eigenlijk al spontaan weet?

Jezus krijgt te maken met een groep van tien melaatsen. Dichtbij komen mogen ze niet: hun ziekte was heel besmettelijk en er bestond eigenlijk geen remedie tegen. Bovendien waren melaatsen niet alleen lichamelijk onrein, maar ook op moreel en godsdienstig vlak waren ze bezoedeld. Melaatsheid werd beschouwd als straf van God voor zware zonden. Om al die redenen mochten melaatsen dus niet in de nabijheid van gezonde mensen komen: ze mochten alleen contact hebben met lotgenoten. Ge zou kunnen zeggen dat hun leven één grote ellende was: het waren praktisch levende doden, wandelende lijken. En het ergste was misschien nog wel dat ze geen uitzicht hadden op een betere toekomst: er was geen hoop meer.

Alleen door te genezen konden ze opnieuw een normaal leven leiden. Maar genezing kwam zo zelden voor, dat het altijd werd toegeschreven aan een directe tussenkomst van God. En het was de taak van de priesters om dat vast te stellen. Vandaar dat Jezus tegen die melaatsen zegt: “Ga u laten zien aan de priesters”.

Nu, als ze doen wat Jezus hun gezegd heeft (zich laten zien aan de priesters) stellen ze plots vast dat ze genezen zijn. En dan komt de ontknoping: van de tien die genezen zijn komt er maar één terug om Jezus te bedanken, en dat was dan nog een Samaritaan. Zouden die negen anderen dan ondankbaar zijn geweest? Dat is amper voor te stellen. Er is hier iets anders aan de hand.

Die ene die terugkomt is een Samaritaan. Dat wil zeggen, in de ogen van de joden een heiden, iemand die men moet vermijden, een onzuivere. Ge zou kunnen zeggen: hij was in feite dubbel onrein: één keer door zijn ziekte, en één keer door zijn niet-jood zijn. Als heiden had hij ook geen toegang tot de tempel. Die negen andere waren joden en zijn waarschijnlijk God gaan danken in de tempel, waar joden dat normaal deden. Maar die onreine Samaritaan is het verboden de tempel te betreden: daarom keert hij als enige terug naar Jezus om daar zijn dankbaarheid jegens God te tonen.

En nu komt de aap uit de mouw. Alleen God geneest melaatsheid. Door dat te doen laat Jezus in feite zien wie Hij is: Hij onthult zijn identiteit, Hij openbaart zich als God. En dat is nu juist wat de joden (de meeste toch) niet zien: ze blijven zweren bij hun oude wet en oude tempel. De enige die in Jezus wél God ziet, is die Samaritaan, die onreine die de toegang tot de tempel ontzegt wordt: hij komt terug om Jezus, om God te danken.

Met dit gebeuren zegt Lucas eigenlijk tot de joden: door uw halsstarrig vasthouden aan uw voorbijgestreefde wet zijt ge zo blindt dat ge niet ziet waar God werkelijk huist, dat ge niet hoort waar Hij werkelijk spreekt, dat ge niet waarneemt waar Hij werkelijk handelt. De joden hebben niet begrepen dat Christus de nieuwe tempel is die de oude vervangt. Hetzelfde gebeurt trouwens in het Evangelie van Johannes als Jezus tegen de joden zegt: “Breek deze tempel af, en in drie dagen zal Ik hem doen verrijzen”.

Het Evangelie van vandaag gaat dus over veel meer dan over dankbaarheid, al zit dat er ook in. Het gaat op de eerste plaats over Jezus' identiteit. En het richt zich ook tot ons. In onze tijd zijn er nogal wat mensen die gevoelig zijn voor zaken als religie en spiritualiteit. Alleen is het de vraag of mensen dan niet dezelfde fout maken als die negen uit het Evangelie: door te zoeken op plaatsen waar Hij niet te vinden is. Amen.

Johan Goris, pastoor